

Naši dopisi.

Iz Vipave 18. jan. (Kratek odgovor.) „Slov. Naroda“ 10. šte. „Sokolovega poglavja“ zopet prinaša neki skovan dopis, v katerem tukajšnjega, „lucus a non lucendo“ imenovanega „telovadnega“ društva „Sokola“ glavni „korespondent“ svoj ponosni „mi smo mi!“ naši čitalnici v obraz meče. Na to brez daljne polemike odgovorimo to, da so za časa „Sokolovega“ vzbujenja tukajšnji prijatelji društvenega življenja z denarnimi doneski radi prihiteli na pomoč, da se oder napravi itd.; ne misli takrat na to, da bode v poznejših časih nemili dôbi kedaj ta občna družbina naprava izključivna „Sokolova imovina“ postala. Rodoljubov radodarna podpora za ustanovitev odra bila je res „Sokolu“ v rabo njegovih predstav, ne pa njegovi izključivni lastnini namenjena. Če bi to tako bilo, bi se bili morali „Sokolovi“ penezi bolj zabliskati, kakor pa drugih. Pa naj bo! Čitalnica si želi svoj ljubi mir ohraniti; ona ne išče razpora, ampak hoče po svoji moči razvijati lepo družbino življenje, katerega si sicer ne na „visoko dvigajočih se perutih“, ampak ponižno pri tleh staro-veljavne značajnosti iskati želi. Sklep vseh razgovorov bodi naj tedaj ta: „Sokol“ na svoje — „čitalnica“ na svoje!

Iz Belokranjskega. (Koprivniški „purgelmojster“ — Janez Krstnik.) Pri nas Dolencih se še zmiraj tu pa tam o živinski kugi kaj malega čuje, iz Novega mesta tudi o kozah, zavoljo katerih imajo naši učenci do 27. t. m. počitnice, vendar pa ljudje bojda za njimi ne mrjô. Naši Kočevski sosede unkraj Maverla pa nimajo niti te niti une nadloge; a zato se jim drugih škandaloznih dogodkov ne manjka, vzlasti Koprivniška županija vže dle časa gledé novošegnega liberalizma slovi. Pravili so mi te dni zanesljivi možje tovarniki v naši gorici sopet neko dobro, ki je vredna, da se v „Novicah“ pozabljivosti otme. Tudi „Narodovcem“ bo prav po godu prišla, ker je voda na njihova kolesa. Gotovo bo slavni njih „triumvirat“ Koprivniškega župana, slišavši o junaškem njegovem činu, za častnega uda sprejel. Rodil se mu je namreč 11. dne t. m. sinek, ki ga pošlje k fari krstit. Botra naprosi si nekega viteza, ki mu domačini navadno „Bismarck“ pravijo, sam pa se v svoji učenosti „mateista“ (risum teneatis!) zove, in si je vže leta in leta s cerkvijo zarad spovedi itn. navskriž. Gospod župnik, kakor sicer dober in potrpečljiv mož, ga vendar noče sprejeti za botra, ker mu to prepovedujejo cerkvene postave, kajti kdor sam ne izpolnuje krščanskih dolžnosti, tem manj bode on druge k njim napeljeval. Prišedši nazaj v krčmo, kjer ga oče župan radovedno čaka, potoži, česar se mu je pripetilo in česar sta se oba „mateista“ vže naprej nadejala. Pa kaj ta zadrega liberalnemu županu! Pobaha se: „Nismo bili pri spovedi ne, pa tudi zanaprej ne pojdemo.“ Na to otroka vzešči reče: „Korl soll er heissen“ — krsti ga sam; kako — to mi ni na dalje znano. — Čudno je vendar pri teh kričačih, da sami nočejo biti udje katoliške cerkve, pa se kljubu tega k njej zatekajo; menda hočejo, naj bi jim bila komedijantovka! Se ve, da za prestopke cerkvenih postav novoliberalnim županom ni mar, zakaj „mi smo mi, kaj nas cerkev briga?“ Če pojde še naprej tako, vsaj v Koprivniku kmalu ne bo treba ne g. župnika ne g. kaplana, ker lánsko leto se je čulo, da si je občinski predstojnik prilastil cerkvene račune, letos vže zakramente sam deli. — Ti pa „Narod“! zapiši si Koprivniškega župana pa ondotnega „Bismarka“ poleg Spazzapanovih vojakov med viteze svoje vrste; bota ti na veliko čast, kakor sta svoji cerkvi na veliko sramoto.

Iz Idrije. (Poslano g. dopisniku B. L. iz spod. Idrije.) Na pritožbo v 1. listu letošnjih „Novic“ zadevajoča za-ležana pisma na tukajšnji c. kr. pošti, javno izrečem, da je vsacemu prosto se pritožiti pri c. k. poštni direkciji v Trstu, in da sem vsaki čas pripravljen odgovoriti za sleherni dogodek na moji pošti. Sicer pa morem že zdaj opomniti, da ni pošta zadolžila onih „sitnost, skrb, žalost in škoda“, kakor se mi očita, ampak da vzrok onih dogodkov leži zunaj mene, drugod.

Janez Leskovič, c. k. poštar.

Iz Ljubljane. — Kmalu bodo naši kmetovalci slišali tarife zemljiškega davka po novi vredbi. Deželna komisija za uravnavo zemljiškega davka je pretresla tarife, ki jih je dobila od okrajnih komisij. Potrjene ali popravljene tarife bode kmalu poslala okrajnim komisijam nazaj, naj jih na primerni poti po okrajih razglasé v razsodbo, ali so pravične ali ne, in če niso, v pritožbo občinam (županijam) in velikim posestnikom. Za pritožbe pri okrajnih komisijah je potem le 6 tednov časa; potem gré vse do deželne komisije nazaj v zadnjo in končno obravnavo.

Gospodarji! Zdaj tekó zadnje ure o prenareshi zemljiškega davka; kmalu boste izvedeli, kako so delale (cenilne) okrajne komisije, v katerih ste imeli svoje ljudi kot zastopnike. Dremali ste veliko; „Novice“ s političnim društvom „Slovenija“ vred so že leta 1869 začele vam klicati: „pozor!“ da ne bode prepozno, in ponavljale so poduk za podukom. Bojimo se, da ste bilinemarni o pravem času. Kar ste morebiti zanemarili dozdej, težko bode popraviti, a še je mogoče, kedar županijam pridejo tarife za pregled v roke; zadnja beseda bode to.

— (Šole tukajšnje) se še niso začele danes, kakor je bilo napovedano, in po razglasu c. k. predsedstva od 18. dne t. m. jih tako dolgo ne bode, dokler ne odjenjajo kužne kozé. Kedaj se tedaj zopet začnó, bode oklicano ob svojem času. Po uradnem naznanilu je od začetka kóz do 18. dne t. m. magistratu naznanjenih bilo 196 bolnikov, od katerih jih je umrlo 23 (le?); v bolnišnici deželni na spodnjih Poljanah je bilo 18. dne t. m. kozavih 31 (za majhni prostor preveč!), v bolnišnici mestni v Trnovem pa le 19. Čeravno slišimo, da bolniki raji gredó na Poljane zavolj boljje postrežbe, so nekateri siromaki res čudni „svetniki“, da jim v bolnišnici nič ni prav, čeravno jim 100krat boljje gré kakor domá v kaki luknji brez vse postrežbe. Zadržili smo se pa slišati, da, ker so se kozé tudi v jetnišnici na gradu prikazale, kozáve preseljujejo iz jetnišnice v mestno bolnišnico! Vsaj mora jetnišnica tudi svojo bolnišnico imeti, ker ima svojega zdravnika, in ni prav, da zadrege dela zdaj mestni bolnišnici. — Sploh v več krajih naše dežele razsajajo kozé prav hudo; al tudi po mnogih družih deželah jih je toliko, da zdravniki že veliko let ne pomnijo toliko te kuge na enkrat po svetu. — Lakota in dragina, kuge človeške in živinske, in pa brezverski liberalizem: vse te 3 nadloge tepó človeštvo zdaj na enkrat; še vojska naj pritisne, potem pa bode „napredka“ na kupe!

— (Za babice) se v tukajšnji porodničarski šoli začne marca meseca polletni nauk z nemškim učnim jezikom (zimsko polletje s slovenskim učnim jezikom se končá prihodnji mesec); razpisanih je 6 štipendij po 52 gold. 50 kr., za katere naj se prošnje pri dotičnem c. k. okrajnem glavarstvu vložé do 15. februarja.

— (O stanji novega političnega časnika „Slovenca“) beremo v 7. listu sledečo veselo poročilo: Bralce „Slovenca“ bo mikalo vedeti, kako stoji z našim listom. Kakor smo že omenili v vabilu na naročbo, je list vtrjen in ima toliko duševne in materielne podpore, da se mu ni bati propada. Začetek je pri vsakem delu

težek, zlasti pa pri vstanovljenji političnega lista, kateremu se od mnogih strani zapreke delajo. Zlasti na poštah ima „Slovenec“ nekaj hudih nasprotnikov, sicer bi ne bilo mogoče, da ga nekateri gospodje, za katere se redoma odpošilja, dobivajo neredno, ali da listi celó zaostajajo. To pričajo tudi opazke, s katerimi so nekateri listi nazaj prišli, ker nikakor ni verjetno, da bi bili take opazke pisali tisti gospodje, katerim se je bil poslal na ogled, ali kateri so ga bili za prvo četrletje naročili. Po moči si bomo prizadevali, da odpravimo to neugodnost. — Naša daljna skrb mora biti, da ga spremenimo v dnevnik. Poglavitni vzrok, da se to še ni zgodilo, je denarno stanje. Pri sedanjem številu naročnikov bi dnevnik veljal 16 gold. na leto, ker odpade 6 gold. samo za kolek in poštino. Mnogo bi jih pa tako visoke naročnine ne moglo plačevati. Ako nam pa vsak naročnik pridobi še enega, da jih bode dvakrat toliko, kakor jih je sedaj, spremenili bomo „Slovenca“ precej v dnevnik in lahko dajali ga za 12 gld. na leto.

— (Katoliško-politično društvo) je imelo 11. dne t. m. občni zbor, katerega se je vdeležilo nekaj čez 30 udov. Gosp. Flis je govoril od slabih nasledkov liberalizma, g. Močnik pa je dal kratek pregled stanja in delavnosti društva, katero zdaj šteje 70 ljubljanskih in 110 vnanjih udov. V novi odbor so bili konečno izvoljeni: Regali, Dogan, Jeran, Močnik, Pirnat, Drašler, Flis, Klein, Potočnik.

— (Dr. Suppan in mladoslovenci.) V občnem zboru konstitucionalnega društva je prvomestnik dr. Suppan direktne volitve pozdravljal kot veliko zmago liberalnega principa in trdno podslombo ustavi. „Pri volitvah v državni zbor — je rekel — se je pokazal nezalceljiv razpor med narodno stranko; en del je slovó dal verskim načelom narodno-klerikalne stranke in že se v mnogih točkah sklada z nami. To frakcijo, ki že bolje pot hodi, loči od nas le še državnopravno in narodno vprašanje. Al popolno upanje imamo (es ist alle Aussicht vorhanden), da ta frakcija pride do spoznanja, da v politiki ne veljajo sanjarije in da se bode z nami popolnoma zavezala (als Bundesgenossen anschliessen). Mi (liberalci) pa potrebujemo zaveznikov za hudi in dolgi boj, ki nas še čaka s klerikalci, predno cerkev spravimo pod državno oblast, kajti poleg nje ne more ostati, nad njo pa že celó ne. In to ima biti glavna naloga konstitucionalnemu društvu letošnje leto.“ — Res, prav jasen program in odkritosrčno izrečen: boj proti cerkvi, če noče se „podlagati državni pēti“ — in mladoslovenci njihovi zavezniki! Mi smo gosp. dr. Suppanu hvaležni za to objavo, vsaj mora dovolj dokazov imeti za to, da dr. Razlag, dr. Vošnjak in dr. Zarnik so že napol zavezniki ž njim in da bodo kmalu popolnoma. Organu njihovemu „Sl. Narodu“ je že unidan, zagovarjaje „malenkostni“ odstop 130 □ sežnjev deželne vrta, beseda všla, da, „kaj se hoče, če se hranilnica slovenske realke boji? Se vé da: „kaj hoče „Nar.“, če realka je nemška! — Če se pa dr. Suppan raduje nad takimi zavezniki, prosit! al pomisli naj, da, kakor so se izneverili programu slovenskemu, tako se utegnejo „eines Morgens“ izneveriti tudi liberalizmu, in gosp. dr. Suppan naj med drugim le pomisli, kako so se zadnje volitve izvršile na Českem in Nemškem, in naj nam odkritosrčno pové: ali res misli, „dass die Verfassung nunmehr steht auf festem Boden“?

— (Letošnja zima) deželi Kranjski s snegom še dozda prizanaša. Slišimo pa, da od „Zidanega mosta“ gori do Dunaja in čez Dunaj imajo že davno veliko snega.

— (Goveja kuga na Kranjskem) je za zdaj zopet zatrta. Zatrosila se je lani decembra meseca iz Hrvaškega v 6 krajev: v Česnice okraja Krškega in v Žužemberk, Srebernice, Jndiščino, Lokve in Staritrž okraja Novomeškega; poginila so v vsem skupaj 4 goveda, pobitih je bilo 21.

— (Sedemnajsta slovenska predstava) v deželnem gledališči bo v nedeljo 25. t. m. Predstavljal se bode domača igra s petjem v 3 dejanjih „Pogumne Gorenjke“, iz časov francoskih vojsk na Kranjskem. Gotovo bode vnanjim domoljubom, ki pridejo na sejm, posebno ljubo, da je dramatično društvo za ta dan odločilo to igro, katera je lani, ko je bila prvokratigrana, prav dobro dopadla občinstvu.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Iz Dunaja 21. jan. — Danes se je začel državni zbor. „N. Pr.“ je včeraj naznanila, da je Njegovo veličanstvo 18. dne t. m. dovolilo ministerstvu, da predloži državnemu zboru v obravnavo načrte verskih postav. No, dočakali so liberalci, po čemu že tako dolgo hrepenijo. — Hudih bojov se ne bode manjkalo v zboru pri razpravi omenjenih načrtov; kaj pa potem pride, ako obveljajo te postave, zakriva še zagrinjalo osodopolne prihodnosti.

— Zdaj je gotovo, da cesar Avstrijski 9. dne prihodnjega meseca v Petrograd potuje. Spremljali ga bodo prvi generaladjutant podmaršal grof Bellegarde in mnogo drugih vojaških častnikov. Tudi minister vnanjih oprav grof Andrassy ga spremlja in ž njim gredo tudi sekcijski načelnik baron Hofman in dvorni svetovalec vitez Žvegel (naš rojak), ki ima referat o trgovsko-političnih zadevah. Presvitli cesar bode zraven Petrograda obiskal menda tudi Moskvo, staročestito Rusko mesto. Ker je general Ignatiev vzel večmesečni odpust in se je v Petrograd podal, je tedaj verjetno, da bode ondi ostal, ko bo Andrassy v Petrogradu. Ustavoverski časniki, zmirom polni strupa, zdaj pa sladkači Ruskemu kolosu, ugibujejo noč in dan: zakaj neki potuje eesar zdaj v najhuji zimi na Rusko? In oni, ki vidijo travo rasti, uganili so jo, da za Turčijo gré v Petrogradu!

— Število ob 25letnici cesarjevega vladanja je bilo 380 jetnikov pomilostenih.

Češko 16. jan. — Tudi v vseh 16 mestnih volilnih okrajih zmagali so Staročehi, — Mladočehi z nemškutarskimi ustavoverci vred so padli povsod; kako silno so potolčeni, kaže to, da mladočeska in vstavoverska stranka ste pri mestnih volitvah skupaj dobile 3700, Staročehi pa 13.000 glasov. Česki narod je s tem sijajno pokazal, da zaupa le svojim v delu skušenim voditeljem, ne pa širokoustnim kričačem!

Žitna cena

v Ljubljani 17. januarija 1874

Vagán v novem denarji: pšenice domače 7 fl. 10. — banaške 7 fl. 92. — turšice 5 fl. — soršice 4 fl. 20. — rži 4 fl. 80. — ječmena 3 fl. 90. — prosa 3 fl. — ajde 4 fl. 20 — ovsa 2 fl. — Krompir 2 fl. 50.

Kursi na Dunaji 19. januarija.

5% metaliki 69 fl. 70 kr. Ažijo srebra 106 fl. 75 kr.
Narodno posojilo 74 fl. 70 kr. Napoleondori 9 fl. 6 kr.